

Kulturne vesti

Prvo gostovanje mariborske drame v Zagrebu. Dne 1. maja bo prvič nastopila naša drama v Zagrebu, kjer bo v gledališču v Frankopanovi ulici vprizorila Radivoja Reharja misterij »Učlovečenje«. Za to gostovanje sta se zavzela znana hrvaška pisateljica in gledališka kritika Stanko Tomašič in Ka Mesarić, ki sta prisostvovala krstni predstavi v Mariboru ter napisala tudi navdušene ocene v »Riječi« ter »Književnih Novinah«. Zagrebški predstavi bo prisostvoval tudi avtor, kateremu pripravlja zagrebški Penklub poseben sprejem. Tako se bo ta dogodek razvil tudi v nekakšno manifestacijo za kulturno zblizanje med Slovenci in Hrvati. Režiser Hinko Tomašič pa je prejel tudi povabilo Dramatskega društva v Karlovcu, da bi tam kaj gostoval z Reharjevim »Učlovečenjem«, vendar še ni odločeno, če bo tej želji mogoče ustreči ali ne.

Dogodek v mestu Gogi. Uprava našega gledališča je letos pokazala, da vé ceniti stremjenja domačih avtorjev po novem oderskem izražanju, kajti za Reharjevim »Učlovečenjem« bomo sedaj videli še krstno predstavo druge originalne slovenske dramske novitete, Slavka Gruma groteskno dramo »Dogodek v mestu Gogi«. Tudi to delo je zelo težko vprizorljivo, posebno spričo naših skromnih tehničnih sredstev. V nasprotju z navadnimi oderskimi deli, ki se odigravajo na enem samem istočasnem pozorišču, se razvija Grumov »Dogodek v mestu Gogi« na večih hkratu, celo tudi v nadstropjih. To drugod, posebno pri Nemcih, sicer ni nič novega, pri nas pa je »Dogodek« prvo in doslej tudi edino izvirno tako delo. Dramo režira g. Jože Kovič.

Posmrtni uspehi Srečka Kosovela. Pri nas je res treba umreti, da se šele doseže priznanje. Tako se je zgodilo tudi mlademu pesniku Srečku Kosovelu, ki je bil za Dragotinom Kettejem najzanimivejša pesniška pojava na Slovenskem, ker je že v rani mladosti ustvaril dela velike in trajne vrednosti. Dočim so ga uredniki naših revij, ko je še živel in umiral zaradi pomanjkanja, zametali, objavljajo danes z navdušenjem in občudovanjem zupuščino. Za dela Srečka Kosovela se pa zanimajo tudi Hrvati, Srbi in Čehi. Tako so posebno beograjske literarne revije objavile v zadnjem času več njegovih pesmi v originalu in prevodu in nekaj poročil in krajsih studij. Oni m in njegove ni lelu so pa poročal še nedavno tudi na Češkoslovaškem. Mladi Srečkov tovariš, pesnik in kritik Onton Ocvirk, pripravljaja sedaj iz njegove pesemske ostaline zbirko, katero bo izdala pod naslovom »Izbrano delo Srečka Kosovela« Tiskovna zadruga v Ljubljani. Urednik bo opremil knjigo tudi s kritičnim uvodom in pesnikovim življenjepisom.

Domači prijatelj, 4. V aprilski številki prinaša naša družinska mesečna revija »Domači prijatelj« Ivana Albrehta novelo »Slepčič«, G. Pr-a črtico »V imenu zakona!«, sestavek »Moč prvega aprila«, članek o slikarju Leonardu da Vinci s tremi reprodukcijami njegovih znanih slik (Mona Lisa Gioconda, Mati Božja z Jezusom in sv. Ano, Bacchus), članek »Plemé in značaj ženske« s petimi ilustracijami (Italijanka, Egiptovka, Jugoslovanska, Savoika in Španjolka), razpravo »Demonska žena« s tremi portreti (Lucretia Borgia, La Voisin in Katarina Medici), več telovadnih in gimnastičnih slik, slik eksotičnih lepotic itd. V drugem delu revije je moda, Ane Marije Tilscheve noveleta »Jutro«, Pole Negrijeve spis »Moški, ki sem jih ljubila« in nadaljevanje romana »Živa blagajna« Friderice Maurensa. Priloga »Naš obzorje« pa vsebuje opis »Kadar se vojaki vračajo z vaje«, »Srečni ljudje«, »Babilonsko-asijska umetnost«, »Umetnost pri zamorcih«, članke o igralcu Emilu Kralju, ljubljanskem baletu, slikarju Francu Koširju in gledališki pregled z ocenami vprizoritve dram in oper v Ljubljani. Nadalje so v »Našem obzorju« še prevodi V. Gerauda »Junaštva srbske žene«, Leona Lambryja »Nukijevega dolga« H. A. Sienkiewiczja »Sabalove pravlice« in Jana Kučere »Janka in Vere«.

Milo je dvojno parfimirano

O naših obmejnih Kobancih

KRIZI IN TEŽAVE OBMEJNIH KRAJE V. — NOVA KNJIGA OBMEJNE GRUDE. — »IZ ŠOLE ZA NAROD«. — GO SPODARSKE RAZMERE. — PROLETARIZACIJA IN GERMANIZACIJA.

Odkar so višje sile določile našo se-
verno državno mejo na bližnjih vrhovih
kóbankskih planin, je naš list kot obmejn-
no glasilo posvečal stalno pozornost
žitju in bitju naših mejašev. Podrobno
smo razpravljali o križih in težavah na-
cionalno in gospodarsko ogrožene ob-
mejne grude, opetovano smo opozarjali
na potrebe in želje prebivalstva na Kó-
bankskem, večkrat smo klicali in vabili
v obmejne višave v varstvo obeh pa-
tronov Pankracija in Duha...

Odziv javnosti ni izostal in obisk ob-
mejnih turistovskih postojank se je v
zadnjih letih stalno dvigal. Razumevanje
in zanimanje je očitno. Kóbankski gor-
ski grebeni s svojimi redkimi naselbi-
nami in z globoko zasekanimi soteska-
mi pa tudi skrivajo še mnogotere tajno-
sti hribovske primitivnosti...

Pravkar je Slov. Šolska Matica izda-
la svojevrstno knjigo bivšega remšni-
škega šol. upravitelja Jos. Jurančiča, ki
je več let na licu mesta podrobno pro-
učeval kóbankske prilike. Z zanimivimi
poseganjem v neobičajna področja celo-
kupnega življenja naših obmejnih Kó-
bancev je mogel svoj vzgojiteljski poklic
usmeriti v pravec, ki hoče bednemu
ljudstvu prinesiti zdravje, zadovoljstvo
in veselje. Knjižica z napisom »Iz šole
za narod« vsebuje poleg vzgojnih tudi
nebroj socijalnih, kulturnih in gospodar-
skih problemov naših obmejnih krajev,
ki bodo nedvomno zanimali vse prijate-
lji kóbankskih planin.

Ljudske prilike obmejnih krajev so
danes take, da je nujno potrebno dvig-
niti ljudske sile in zavreti gospodarski,
socijalni, kulturni in нравni razkroj pre-
bivalstva.

Ljudstvo stanuje še v dimnicah med
okajenimi stenami, na prstenem podu,
ob odprtem ognjišču, v zadehlem zraku,
nasičenem pare in dima. Ljudje, zaviti v
razpadajoče cunje, spé v hlevih na ste-
lji. Nevednost, vraževerstvo zastira pot,
ki vodi k izboljšanju krajevnih razmer.
Materje uspavajo otroke z makom, žgan-
jem in prežganim sladkorjem. Poedinci
izkoriščajo nevedno prebivalstvo. Slo-
venski kmet in delavec se proletarizira-
ta in germanizirata še vedno...

Vsa ta dejstva kličejo ljudskim pro-
svetilem, da je treba iskati novih po-
ti ljudstvu, ki bi naj ločilo zdravo od
nezdavne, lepo od grdega, pošteno od
nepoštenega. To je za našo mejo še mn-
go važnejše, nego za zaledje...

Tipična kóbankska občina Remšnik nam
s statističnimi podatki prikazuje splošen
položaj obmejnega ozemlja vzdolž Drav-
ske doline. Izvoz in uvoz železniške po-
staje Brezno-Ribnica jasno kaže, da je
še pred leti (danes je to odpadlo!) ljud-
stvo črpalo svoje dohodke izključno iz
gozda. L. 1926 je izvoz ene postaje zna-
šal blizu 27 milijonov Din, uvoz blaga
pa 11 milijonov Din. Ljudstvo dve peti-
ni izda za vsakdanji kruh, z ostalim de-
narjem pa krije stroške za spravljanje
lesa, davke, obleko, popravilne poslo-
pilj, nakup vprežne živine. Uvoz dokazu-
je, da se na njivah ne pridelala dovolj ži-
veža, da svinjerija ne da dovolj masti
in da ljudstvo zaplje skoraj šestino
vrednosti celokupnega izvoza! Tako se-
veda pred leti, danes je drugače!

Razpredelnica o zemljiščih kaže, da
nokrivalo skoraj polovico vse površine
gozdovi, ostalo zemljo pa obdelujejo sil-
no težko. Prastara noliska orodja: plug

brana, motika in kramp so edini pripo-
močki skromnih hribovcev. Mlatijo še
le pozimi, ker so poleti z nujnim delom
preobloženi. S tem se itak pičili pridelek
skrči, sploh pa gorske njive ne donša-
jo toliko, da bi bila kmetija preskrbljena
s hrano celo leto. Tudi o živinoreji ni
govora, ker kmet vpoštevava le vprežni
živino, konje in vole. Konji so vpreženi
vsak dan, da se čim najbolj izrabijo. Po-
lagajo jim poleg sena in rezi koruzo,
podžigajo jih pa z mišnico in z žganjem,
v katerem se je namakala kača, kuščar
ali močerad...

Žalostna je usoda kočarjev, čeprav so
njihova majhna posestva večinoma sa-
mostojna. Kmet je vkoči nastanil ene-
ga izmed svojih sinov, da bi si ta ustvari-
l lastno ognišče. Tuintam si je pa ko-
čar iz lastnih žuljev iztisnil toliko, da se
je poleg oskrbe živeža še osamosvojil.
Zemlja teh bajtarjev je po večini sla-
ba, njive so strme in stisnjene med hri-
bovjem, gnoj morajo nositi v košu na
njive, pri kočah si redijo le ovce in ko-
ze ter kvečjemu po eno kravo. Poses-
nik je obenem lesni delavec, da s tem
oskrbi sebi in družini živež, obleko, kur-
javo in druge potrebščine.

Ker je stagnacija v lesni trgovini na
višku, so danes kočari v največji bedi.
Pa tudi večji posestniki so v krizi, ker
jih razmere tfrajo v dolgove. Posojila
daje in knjiži na posestva nemška pos-
ojilnica v Marenbergu. Več posestev je
že ocenjenih in pripravljenih za sodnijs-
ko razprodajo. Nemški posestniki-kapi-
talisti s tem iztezajo roke po slovenski
zemlji.

Tako vidimo, da se proletarizacija in
germanizacija obmejnih Slovencev na
Kóbankskem vrši še dalje, čeprav žive v
svobodni narodni državi.

Nove knjige

F. S. Copeland:
Beautiful Mountains

Gospa Copeland nam podaja v tej krasno
opremljeni knjigi svoje vtise z naših pla-
nin. Nič več in nič manj; a kako silni,
globoki in mladostni so ti vtisi! Vsa ve-
ličina planinskih orjakov, vsa nežnost
planinskega cvetja, tajinstvena skriv-
nost planinske prirode dehtijo iz te knji-
ge. Le malo jih je, ki morejo občutiti
do dna svoje duše silo gor, ki morejo
doleteti ne le krasoto skalnih vrhov in
prostranih grebenov, marveč tudi oni
bajni čar, ki objame srce, ko v njem
vzklije topla ljubezen do narave in vseh
njениh bitij, in do trde tihe skale, ki ob
nas živi svoje nemo, večno življenje.
Vse to se zrcali v prelestnem miru po-
glavij te knjige. Turist bo našel same-
ga sebe, našel bo čudoviti kontrast med
človekom in naravo, med bežno mislijo
in večno stalnostjo, našel bo toliko one-
ga, kar se besedam izmika, ker se skriva
le globoko v srcu. A knjiga ni name-
njena le turistu, ne, vsem prijateljem
planin in narave bo dragoceno odkrit-
je. Morda sam, razvajen od krasote okoli
sebe, ne veš več za lepoto svoje domo-
vine. Tedaj vzemi v roko to knjigo. Da-
la ti bo sto novih misli, sto starih spo-
minov, sto mladostnih sanj. Vsakdo, ki
je daleč od doma, jo bo čital s svetlim
domotožjem, vsak tujec jo bo bral z
občudovanjem za naš gorski svet. Knjigo
dviguje bogata in umetniška oprema (E.
Deržaj); tudi v njej čutiš ono globoko in

ljubeče poznanje narave, iskanje in na-
hajanje onih skrivnosti, ki se odpirajo
le očem izbranih. Umetnik je, ki nam
kaže te gore in gozdove, da žive in di-
hajo pred nami. Sprejeli smo dar, dar
plemenitega srca in globoke ljubezni, in
kadar bomo segli v tihi uri vedno znova
in znova po tej knjigi, vsikdar bomo
moralí reči iz vsega srca: Hvala, gospa
Copeland!

Sport

Sport v nedeljo.

Ob 8. v veliki dvorani Narodnega doma:
Finale tekmovanje za prvenstvo Drav-
ske banovine v rokoborbi.

Ob 11. propagandni štetni tek skozi
Maribor: Start izpred igrišča ISSK
Maribora, cilj Trg svobode.

Ob 14.30 na igrišču SK Rapida: prija-
teljska nogometna tekma ISSK Mari-
bor mladina:SK Železnicar mladina.

Ob 16. na igrišču SK Rapida: prijatelj-
ska nogometna tekma SK Železni-
čar I:SK Rapid I.

Sodniška sekcija ZNS, službeno.
Delegirajo se k tekmam dne 26. t. m.
ISSK Maribor mlad.:SK Železnicar mlad.
g. Vesnaver; SK Železnicar I:SK Rapid
I g. dr. Planinšek. Poverjenik.

SK Železnicar, nogometni odsek.
Postava mladine je razvidna v garde-
robi. Ob 16. igra I. moštvo prijateljsko
tekmo s SK Rapidom; postava je ista
kakor zadnja nedeljo. — Načelnik.

SK Železnicar, lahkoatletski odsek.
Sledeči lahkoatleti morajo biti najkas-
neje ob 10.30 na prostoru ISSK Mari-
bor: Wagner, Paulin, Podpečan, Herič,
Konrad F. Bačnik II, Kohout. — Načel-
nik.

SK Železnicar, teškoatletska sekcija.
Atleti se opozarjajo, da morajo biti
radi tehtanja v dvorani Narodnega do-
ma najkasneje ob 18. in pol. — Načel-
nik.

Sokolstvo

Preprosto orodje za letno telovadišče.

Mariborska sokolska župa je izdala
navodila za opremo letnega telovadišča
s preprostim telovadnim orodjem. Pre-
vsem so navodila za postavitev lesenih
konstrukcij za drog, kroge, lestve in ple-
zala. Poleg tega so opisi lesene bradlje,
koze, gredi in švedske klopi, to je oro-
dja, ki ga lahko napravi vsak mizar.
Opise pojasnuje 25 slik in detajlnih nač-
rtov. Navodila bodo dobrodošla novo-
ustanovljenim društvom, ki nimajo do-
volj denarnih sredstev za nabavo tovar-
niškega telovadnega orodja. Društva
MSŽ, ki žele navodila, naj sporočijo to
starešinstvu župe, ki jih jim pošlje brez-
plačno.

Skautizem

Statistika skavtov.

V zadnji številki »Skavtskega Glas-
nika« je izšla zanimiva statistika o šte-
vilčnem stanju skavtske organizacije.
Od l. 1908, ustanovnega leta skavtizma,
je število skavtov naraslo l. 1910; na
124.000, l. 1929, pa na 1.874.450 članov
(ne všteti skavtinj).

Na prvem mestu je USA z 816.958
skavti, slede Vel. Britanija 654.130, Ja-
panska 49.953, Francija 38.663, Kitajska
40.250, Siam 39.953, Poljska 30.292, Mad-
žarska 28.789, Čehoslovaška 26.984,
Norveška 11.805, Čile 10.205 in Švica
10.120 člani.

Pod 10.000 skavtov imajo Danska,
Romunija, Irak, Švica, Nizozemska, Gr-
čija, Jugoslavija, Belgija, Švedska, Ar-
gentina in Peru; pod 5.000 Letonija,
Avstrija, Perzija, Brazilija, Bolgarska,
Kuba, Finska, Egipt, Litva, Ecuador,
Estonija in Luksenburg; pod 1.000 pa
Portugalska, Panama, Island, Liberija,
Albanija in Sirija.

Samostojne skavtske organizacije ob-
stojajo tudi v Nemčiji in Rusiji, ki pa
niso včlanjene v Mednarodni skavtski
zvezi. Edina večja država, kjer ni skavt-
ske ali podobne organizacije, je Italija.

V celoti obstoja skavtizem v 44 drža-
vah, od teh v 27 evropskih, 6 azijskih, 2
afriških, 8 ameriških in 1 avstralski
državi.